

Avdelningen för energiberedskap
Enheten för trygg energiförsörjning
Royne Malmström
016-544 20 34
royne.malmstrom@energimyndigheten.se

Yttrande angående betänkande SOU 2024:8 Livsmedelsberedskap för en ny tid

Sammanfattning

Energimyndigheten tillstyrker i huvudsak betänkandets förslag och ser ett genomförande av förslagen som viktiga steg mot en välfungerande livsmedelsberedskap i Sverige.

Sammanfattning av Energimyndighetens viktigare synpunkter:

- Energimyndigheten anser att biogas och biodrivmedel bör produceras och användas i Sverige i en större omfattning än idag.
- Drivmedelsplanering är mycket viktigt och samhällsviktiga aktörer inom livsmedelsförsörjningen behöver själva genomföra planeringen.
- Energimyndigheten understryker betänkandet att Styrel inte är en garanti för elförsörjning. Investering i reservkraft är viktig för att uppnå en högre grad av tillförlitlig elförsörjning.
- Energimyndigheten stödjer betänkandets förslag att Livsmedelsverket bör få i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett robustförstärkande investeringsstöd.

Energimyndighetens ställningstagande

Att Sverige behöver förstärka sin livsmedelsberedskap utifrån dagens förmåga tydliggörs föredömligt av utredningen. I betänkandet slås det fast att under flera decennier har det inte funnits någon nationell planering för livsmedelsberedskapen i Sverige och att åtgärder inte kan vänta.

Livsmedelssystemet har ett stort beroende av en väl fungerande energiförsörjningen vilket väl belyses i utredningen. Energislagen har olika förutsättningar avseende produktion, distribution och lagring samt beroendena är komplexa.

Dagens lagringsförmåga för drivmedel är fredstida och regleras av internationella avtal där Sverige är en part. Dessa lager om 90 dagar nettoimport kan vara

förbrukade helt eller delvis, i enlighet med avtalen, innan höjd beredskap beslutas. Finns det lager kvar vid höjd beredskap kan de nyttjas med hjälp av förfogandelagstiftningen. Om den kommande nationella försörjningsanalysen landar i att det behövs ytterligare drivmedelsberedskap så finns det flera sätt att tillgodose ett sådant behov.

För att stärka den svenska beredskapen inom energiområdet är det viktigt att biodrivmedel och biogas produceras och används i Sverige i en större omfattning än idag. Produktion av biogas via rötning genererar växtnäring vilket minskar importberoendet av konstgödsel, bidrar till konkurrenskraftigt lantbruk och till försörjningstryggheten inom energi- samt en stärkt livsmedelsproduktion.

Energimyndigheten vill också förtydliga att drivmedelsplanering är mycket viktig för samhällsviktiga aktörer inom livsmedelsförsörjningen för att exempelvis reservkraftförsörjningen ska fungera under långvarigt störda förhållanden. Aktörerna behöver själva analysera behoven av drivmedel samt göra nödvändiga förberedelser för att säkra tillgången. Som stöd till planeringen av drivmedelsbehoven har Energimyndigheten tagit fram en vägledning.

Utredningen är tydlig med att samtliga funktioner inom livsmedelsförsörjningen är beroende av elförsörjningen. Energimyndigheten är ansvariga för Styrel processen för identifiering och prioritering av samhällsviktig verksamhet vid eleffektbrist. Myndigheter som Jordbruksverket och Livsmedelsverket tillsammans med kommuner identifierar verksamheter inom livsmedelsförsörjningen. Det är av vikt att myndigheter och kommuner samverkar för en god planering. Precis som utredningen noterat är Styrel inte en garanti för elförsörjning utan annan lösning som reservkraft behövs för en högre grad av tillförlitlig elförsörjning.

Energimyndigheten stödjer utredningens bedömning att investeringar i reservkraft skulle stärka motståndskraften i livsmedelskedjan. Energimyndigheten stödjer utredningens förslag om att livsmedelsverket bör få i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett investeringsstöd vid införskaffande av reservkraft eller annan robustgörande åtgärd inom livsmedelskedjan. Liknande stöd kan vara aktuellt inom fler sektorer och det är av vikt att de statliga stöden samordnas så att de ger en hög synergieffekt på totalförsvaret.

Utifrån ett resurseffektivt perspektiv bör även livsmedelsberedskapen ta i beaktande lösningar som ger både matproduktion och energiproduktion för ökad självförsörjningsgrad exempelvis solelslösningar i kombination med odlingsmark eller spillvärme och odling.

Slutligen vill Energimyndigheten lyfta fram att livsmedelsberedskapen även kan stärkas genom att använda mindre energi genom energieffektivisering och flexibel energianvändning.

Datum
2024-05-15

Beslut i detta ärende har fattats av Tf generaldirektören Caroline Asserup. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningschefen Anders Wallinder, chefsjuristen Rikard Janson. Föredragande har varit enhetschefen Karl Björklund.

Caroline Asserup

Karl Björklund